

59 דָקָא אָמַר - מהו לשון 'חייב' שאמרו חכמים בברייתא, חָיִיב בְּחַצֵי
 60 מִתְּנֻת.
 61 מקשה הגמרא: מָתִיב רַבִּי זִירָא, שִׁנְיָו בְּרִייתָא בּוּי, הֲבֵא מַחִיד
 62 וּבַהֲמָה, יֵשׁ בּוּ דְרָבִים שְׁוִין לְבַהֲמָה, וְיֵשׁ בּוּ דְרָבִים שְׁוִין לְחֵיהּ, וְיֵשׁ
 63 בּוּ דְרָבִים שְׁוִין לְחֵיהּ וּלְבַהֲמָה. בִּיצֵר, חֲלָבָא אֲסוּרָא בְּחֵלֶב בְּהֵמָה,
 64 וְדָמוּ חָיִיב לְכַסּוֹת בְּדָם הַחַיָּה. דְרָבִים שְׁוִין לְבַהֲמָה וְלְחֵיהּ, שְׂדָמוּ
 65 וְגִידוֹ אֲסוּרִין בְּבַהֲמָה וְחֵיהּ, שְׁבִשְׁנֵיהֶם יֵשׁ אִיסוּר דַּם וְגִיד הַנֶּשֶׁה.
 66 וְחָיִיב בְּתֵינַת זְרוּעַ וְלַחֲיִים וְתַקְפָּה לְכַהֲנִים, כְּבַהֲמָה, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 67 פּוֹטֵר. וְאֵם אִיתָא - אִם אֵכָן כִּךְ הוּא, שְׁחַכְמִים מַחֲיִיבִים רַק בְּחַצֵי
 68 הַמִּתְנֻת, מִדּוּעַ אָמַר תַּנָּא קָמָא שְׁחִיב בּוֹרוּעַ וְלַחֲיִים וְקַבְהּ, חָיִיב
 69 בְּחַצֵי מִתְנֻת מְכַעֵי לִיהּ - הִידָה לּוֹ לומר.
 70 מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: אֵינִידֵי דְתַנָּא - אֵגַב כִּךְ שִׁשְׁנָה הַתְנָא דִּין חֲלָבָא וְדָמוּ,
 71 דְלֵא מִתְנֵי חַצֵי חַצֵי - שְׁלֵא שְׁיִיבַת שֵׁם לְשׁוֹן חַצֵי, שְׁהִירֵי וְדֵאֵי כֹל
 72 חֲלָבוֹ אֲסוּר וְכֹל הַדָּם טַעוֹן כִּסּוּי, מְשׁוּם חָכִי גַם בְּסִיפָא, בְּעֵנִן
 73 הַמִּתְנֻת, לֵא קָא תַנֵּי חַצֵי, אִךְ בִּאמַת כֵּן הִדִּין, שְׁחִיב רַק בְּחַצֵי
 74 הַמִּתְנֻת.
 75 הַגְּמָרָא מְבִיאָה שֵׁטִישׁ אַחֲרָת: כִּי אֲתָא רַבִּין אָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן בּוּי,
 76 הֲבֵא מַצְבֵי וְתִישָׁה, לְרַבְּנָן, אִף שִׁיתְכֵן שֶׁרַק חַצֵי הוּא בַּהֲמָה, חָיִיב
 77 בְּכֹלְהוּ מִתְנֻת, כִּיּוֹן שִׁישׁ לִכְךָ רִיבּוּי מִיּוּחַד, דְּתַנָּא, נֵאמַר בְּפִסּוּק
 78 (שם) 'אִם שׁוֹר אִם שֶׂה וְנָתַן לְפָנָיו הַזֶּרַע וְהַלְחִיִּים וְהַקֶּבֶה, וּמֵאֲחֵר
 79 שִׁנְאֲמַר 'שׁוֹר, מָה תִּלְמֹד לֹמַר 'אִם שׁוֹר, אֵלֵא לְרַבּוֹת אֵת
 80 הַכִּלָּאִים שֶׁל שְׁנֵי מִינֵי בַּהֲמָה, כְּגוֹן עַז וְרַחֵל, וּמֵאֲחֵר שִׁנְאֲמַר 'שֶׁה, מָה
 81 תִּלְמֹד לֹמַר 'אִם שֶׁה, לְרַבּוֹת אֵת הַבּוּי, שְׁכֹלוּ חָיִיב בַּמִּתְנֻת,
 82 כְּבַהֲמָה.
 83 מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁפוֹטֵר כּוּי מִמִּתְנֻת, הָאֵי - תִּיבָה זֹו
 84 שֶׁל 'אִם שֶׁה' לְמָה לִי, מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: מִכְּעֵי לִיהּ לְחַלֵּק אֶת הַשׁוֹר
 85 מִהַשֶּׁה, שְׁאִין צוֹרֵךְ לְשַׁחֵט אֶת שְׁנֵיהֶם כּוּי לְהַתְחִיב בַּמִּתְנֻת, אֵלֵא
 86 בְּשַׁחִיטַת כֹּל אַחַד בְּפִנֵי עֲצֻמוֹ יֵשׁ חָיִיב מִתְנֻת.
 87 מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: וְרַבְּנָן, שְׁדַרְשׁוּ מֵאִם שֶׁה' לְרַבּוֹת אֶת הַכּוּי, לְחַלֵּק
 88 מְנָא לְהוּ. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: נִפְקָא לְהוּ - הֵם לּוֹמְדִים זֹאת מִהַפְּסוּק
 89 (שם) 'מֵאֵת זֹבְחֵי הַזֶּבַח', שׁוֹ לְשׁוֹן יָחִיד, לְלַמַּד שְׁאִף בַּזְבֹּחַ' אַחַד יֵשׁ
 90 חָיִיב מִתְנֻת.
 91 מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הָאֵי 'מֵאֵת זֹבְחֵי הַזֶּבַח' מֵאֵי
 92 עֶבֶד לִיהּ - מָה הוּא דוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: מְכַעֵי לִיהּ
 93 לְכַדְרָבָא, דְאָמַר רַבָּא, הִדִּין עִם הַמִּפְקָ - דִּינוֹ שֶׁל הַכֹּהֵן לְתַבּוּעַ
 94 אֶת הַמִּתְנֻת, הוּא מִהֲטַבַּח שִׁשַּׁחַט אֶת הַבַּהֲמָה, אִף שְׁאִינוּ בְּעֵלִיהּ,
 95 כְּמִבּוֹאֵר הַלֵּל (ע"פ).

משנה

96 התבאר במשנה לעיל (קל) שחויב נתינת זרוע לחיים וקובה לכהן
 97 הוא רק בבהמת חולין, אך השוחט את הבכור פטור ממתנות אלו.
 98 משנתנו דנה באופן שבהמת בכור התערבה בבהמות אחרות, שאינן
 99 בכורות. וכן יבוארו בה אופנים נוספים שיש פטור ממתנות כהונה
 100 אלו: כְּכֹר בַּהֲמָה, הַפְּטוֹר מִנְתִּינַת זְרוּעַ לַחֲיִים וְקִיבָה, שְׁנֵתְעָרַב
 101 בְּמֵאָה בַּהֲמוֹת אַחֲרוֹת שְׁאִינן בְּכוֹרוֹת, בְּזִמְנֵי שְׂמֵאָה בְּנֵי אָדָם שׁוֹחֲטִין
 102 אֵת בּוֹלֵן, שְׁכֹל בַּהֲמָה שְׁיִיבַת לְאָדָם אַחַר, פּוֹטְרִים אֵת בּוֹלֵן
 103 מִמִּתְנֻת, כִּיּוֹן שְׁכֹל אַחַד יִכּוֹל לֹמַר שְׁבַחְתּוֹ הִיא הַבְּכוֹר הַפְּטוֹר
 104 מִמִּתְנֻת, וְהַמוּצִיא מַחֲבִירוֹ עֲלֵיו הִרְאִיהּ. אֲבָל אִם אָדָם אֲחַד שׁוֹחֵט
 105 אֵת בּוֹלֵן, שְׁכֹל הַמֵּאָה שְׁלוֹ, פּוֹטְרִים לוֹ רַק אֶחָד, שִׁיכּוֹל הַבְּעֵלִים
 106 לֹמַר עַל אֲתַת מַהֵם שְׁהִיא בַּהֲמַת הַבְּכוֹר וּפְטוּרָה מִמִּתְנֻת, וְהַשָּׂאֵר
 107 חָיִיבוֹת כִּיּוֹן שְׁבוּדָאֵי תְשַׁעִים וְתִשְׁעָה מִהַבְּהֵמוֹת אֵינן בְּכוֹרוֹת.
 108 הַמְּשַׁנָּה מְבִאֵרַת עֵתָה מִי פְטוֹר מִמִּתְנֻת אֵלוֹ: אָדָם הַשׁוֹחֵט בַּהֲמָה
 109 לְבַהֵן, וְכֵן הַשׁוֹחֵט לְעוֹבֵד בּוֹכְבִים, פְּטוֹר מִן הַמִּתְנֻת. דִּין נוֹסֵף:
 110 וְהַמְּשַׁחֵתָּה עִמָּהֶן - יִשְׂרָאֵל הַנְּעִשָׂה שׁוֹחֵט עִם כֹּהֵן אוֹ עִם עוֹבֵד
 111 כּוֹכְבִים בְּבַהֲמוֹת, וְנִפְטֵר בְּכֵן מִהַמִּתְנֻת, צְרִיךְ שִׁירְשׁוּם - שִׁיעֵשָׁה
 112 סִימָן בְּבַהֲמָה, כּוּי שִׁיבִינוּ בְּכֵן אָדָם הִרְוִאִים אֹתָהּ שְׁאִינָה שְׁיִיבַת כּוֹלָה
 113 לְיִשְׂרָאֵל, וּמַחֲמַת כֵּן אֵינּוּ מִפְּרִישׁ מִמֶּנָּה מִתְנֻת. וְאִם בְּשַׁעֲדָה שְׁמַכְר
 114 הַכֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל חֵלֶק בְּבַהֲמָה אָמַר שְׁהוּא מוֹכְרָה חוּץ מִן הַמִּתְנֻת
 115 הַמְּשַׁךְ בְּעַמּוּד ל

1 מְפוֹנֵךְ - הַגְּעִיתִךְ, כְּלוֹמַר יֵשׁ בְּיַדִּי תְשׁוּבָה לְקוֹשִׁייתִךְ, אֲהֲרֹן וּבְנָיו
 2 כְּתוּבִין בְּפָרֶשֶׁה שֶׁל מִנְחָה, שִׁנְאֲמַר (ויקרא ו ז) 'זֹאת תֹּרַת הַמִּנְחָה
 3 הַקֶּרֶב אֲתָהּ בְּנֵי אֲהֲרֹן, וְבֵא הַפְּסוּק לְמַעַט אֶת בְּנוֹת אֲהֲרֹן לְעֵנִן
 4 הַמִּנְחוֹת, אֲבָל בּוֹרוּעַ לַחֲיִים וְקַבְהּ כְּתוּב 'כֹּהֵן' סַתֵּם, וּמִשְׁמַע אִפִּילוּ
 5 כְּהֵנָּה.
 6 הַגְּמָרָא מְבִיאָה בְּרִייתוֹת בְּעֵנִן זֹה: דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל תַּנָּא, אִף מִתְנֻת
 7 נִתְנֹת דְּוּוּקָא לְפָנָיו וְלֵא לְפָנָתָהּ, כִּיּוֹן שְׁלַגְבֵי מִנְחוֹת נֵאמַר 'בְּנֵי
 8 אֲהֲרֹן, וְיִלְמּוּד סְתוּם מִן הַמְּפוֹרֵשׁ, שְׁאִף מִתְנֻת נִתְנוּ רַק לְכַהֵן וְלֵא
 9 כְּהֵנָּה. דְּבִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּן יַעֲקֹב תַּנָּא, מִתְנֻת נִתְנֹת לְכַהֵן, וְאִפִּילוּ
 10 לְכַהֲנָתָהּ, וְאִף שְׁבִשְׂאֵר הַמְּקוּמוֹת 'כֹּהֵן' מִמַּעַט כְּהֵנָּה, אִךְ בַּמִּתְנֻת
 11 נֵאמַר (דברים יח א) 'מִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים', וְגַם יִנְתֵן לְכַהֵן, שְׁמִשְׁמַעוֹת שְׁנֵי
 12 הַפְּסוּקִים הִיא לְמַעַט כְּהֵנָּה, הֵי - הִרִי זֹה מִיעוּט אַחַר מִיעוּט, וְאִין
 13 מִיעוּט אַחַר מִיעוּט בֵּא אֵלֵא לְרַבּוֹת, שְׁאִף כְּהֵנָּה מִקְבַּלַת מִתְנֻת.
 14 מִסְפַּרַת הַגְּמָרָא: רַב בְּהֵנָּה, שְׁהִידָה יִשְׂרָאֵל, אֲכָל בְּשִׁבִיל אֲשֶׁתּוֹ -
 15 קִיבַל מִתְנֻת מִכַּח אֲשֶׁתּוֹ שְׁהִידָה כְּהֵנָּה, וְכַדְעַת עוֹלָא שְׁאִף כְּהֵנָּה
 16 זְכֵאִית בַּמִּתְנֻת. רַב פְּפָא, אֲכָל בְּשִׁבִיל אֲשֶׁתּוֹ, רַב יִימֵר אֲכָל
 17 בְּשִׁבִיל אֲשֶׁתּוֹ, וְרַב אִידִי בַר אֲבִין אֲכָל בְּשִׁבִיל אֲשֶׁתּוֹ, שְׁנִשְׁוִיתִיךְ
 18 הִי כְּהֵנָּה.
 19 פּוֹסְקַת הַגְּמָרָא אֶת הַהֲלַכָּה בְּנִידוּנִים שְׁהוּבָא לְעִיל: אָמַר רַבִּינָא,
 20 אָמַר לִי מְרִימָר, הַלְכָתָא בְּנוֹתִיהּ דְרַב (לעיל קלא), שְׁאִין מוּצִיאִים
 21 מִהַלְלוּיִם מִתְנֻת, כִּיּוֹן שִׁישׁ סַפֵּק אִם הֵם נִקְרָאִים 'עַם'. וְהַלְכָתָא
 22 בְּנוֹתִיהּ דְרַב הַקְּרָא (לעיל קלא), שְׁמוּיָק מִתְנֻת כְּהוֹנָה פְטוֹר. וְהַלְכָתָא
 23 בְּנוֹתִיהּ דְעוּלָא, שְׁנוֹתָנִים מִתְנֻת לְכַהֲנָתָהּ. וְהַלְכָתָא בְּנוֹתִיהּ דְרַב
 24 אָדָא בַר אֲהֲבָה, שִׁנְאֲמַר (בבבבב מו) שְׁלוּיָה שְׁלֵדָה בֵּן, אִפִּילוּ אִם יִלְדָה
 25 מִיִּשְׂרָאֵל, בְּנָה פְטוֹר מִחֲמַשׁ סְלָעִים שֶׁל פְּדִיּוֹן הַבֵּן, שְׁדִינָה כַּדִּין לּוּי,
 26 הַפְּטוֹר אֶת בְּנוֹ מַחֲמַשׁ סְלָעִים.
 27 מִתְנֻת 'זְרוּעַ לַחֲיִים וְקִיבָה' נִהְיִגוֹת רַק בְּבַהֲמָה, וְלֵא בַּחִידָה, שִׁנְאֲמַר
 28 (שם) 'אִם שׁוֹר אִם שֶׂה'. הַגְּמָרָא מְבַרְרַת אֶת דִּינוֹ שֶׁל הַנוֹלַד מִבַּהֲמָה
 29 וְחִידָה: תַּנּוּ רַבְּנָן, הַזְרוּעַ וְהַלְחִיִּים וְתַקְפָּה נִהְיִים בְּכִלָּאִים - הַנוֹלַד
 30 מִשְׁנֵי מִינֵי בַּהֲמָה, כְּגוֹן מַעַז וְרַחֵל, וְכִבּוּי - הַנוֹלַד מִחִידָה וּבַהֲמָה. דְּבִי
 31 אֱלִיעֶזֶר אֹמַר, כִּלָּאִים הֲבֵא מִן הַעֵז וּמִן הַרְחֵל חָיִיב בְּמִתְנֻת, שְׁהִירֵי
 32 גַם עַז וְגַם רַחֵל חָיִיבִים מִמִּתְנֻת, אִךְ (מִן הַתִּישׁ וּמִן הַצְּבִיבוֹת, וְכִבּוּי),
 33 שְׁהוּא כִלָּאִים שֶׁל חִידָה וּבַהֲמָה, פְּטוֹר מִן הַמִּתְנֻת, כִּיּוֹן שְׁחִידָה פְטוּרָה
 34 מִמִּתְנֻת.
 35 בְּמִשְׁנָה לְעִיל (פג) מְבִוֵּאֵר שְׁכּוּי חָיִיב בְּכִסּוּי הַדָּם מִסַּפֵּק, שְׁמֵא יֵשׁ לוֹ
 36 דִּין שֶׁל חִידָה, וּבְרִייתָא כֵּאֵן נַחֲלָקוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְחַכְמִים אִם כּוּי חָיִיב
 37 בַּמִּתְנֻת. וּבִיאָרָה הַגְּמָרָא לְעִיל (עט) שְׁכִיב בְּמִשְׁנָה שֶׁל כִּסּוּי הַדָּם וּבִין
 38 בְּרִייתָא שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְחַכְמִים מְדוּבַר בְּכוּי הֲבֵא מַצְבֵי וְתִישָׁה,
 39 וְלִפִּי זֹה שׁוֹאֵלַת הַגְּמָרָא: מְכַרִּי - מֵאֲחֵר וּקְיִימָא לֵן דְּלַעֲנִין הַמְּשַׁנָּה
 40 שֶׁל כְּסוּי הַדָּם וְלַעֲנִין בְּרִייתָא שֶׁל הַמִּתְנֻת, לֵא מְשַׁבְּחַת לִיהּ אֵלֵא
 41 בְּצִבְיָה הֲבֵא עַל הַתִּישָׁה, וְהִינּוּ שְׁאִיבוּ חִידָה וְאִמּוֹ בַּהֲמָה, וּבִין לְרַבִּי
 42 אֱלִיעֶזֶר וּבִין לְרַבְּנָן מְסַפְקָא לְהוּ אִי חוֹשְׁשִׁין לְזְרוּעַ לַחֲיִים בְּמִתְנֻת, שְׁהִירֵי
 43 שֶׁל בַּהֲמָה, אִי אֵין חוֹשְׁשִׁין וְכוּלוּ נַחֲשָׁב בַּהֲמָה, כֵּאֵמַר, וּב'שֶׁה,
 44 וְאִפִּילוּ מְקַצֵּת שֶׁה' קְמִיפְלִיגִי - מִמַּחְלוּקַת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְחַכְמִים הִיא
 45 הָאֵם חָיִיבָה הַתּוֹרָה אֶת הַשֶּׁה' בַּמִּתְנֻת אִף כְּשֶׁרַק מִקְצֵתוֹ שֶׁה, מִר
 46 (-חַכְמִים) סְבַר, שֶׁה וְאִפִּילוּ מְקַצֵּת שֶׁה, וְאִף אִם חוֹשְׁשִׁים לְזַרַע
 47 הָאֵב, הִרִי לְכֹל הַפְּחוֹת מִקְצֵתוֹ 'שֶׁה', וְחָיִיב בַּמִּתְנֻת, וּמִר -רַבִּי
 48 אֱלִיעֶזֶר) סְבַר, שֶׁה וְאִפִּילוּ מְקַצֵּת שֶׁה לֵא אֲמַרִּינָן, וְאִם מִקְצֵתוֹ חִידָה,
 49 פְטוֹר. אִם כֵּן, בְּשִׁלְמָא - מוּבִינִים דְּבִירֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּפְטוֹר, קִסְבַר שֶׁה
 50 וְלֵא מְקַצֵּת שֶׁה, וְכִיּוֹן שִׁיתְכֵן שְׁחִיבוּ מִקְצֵתוֹ חִידָה, פְטוֹר מִמִּתְנֻת,
 51 אֵלֵא לְרַבְּנָן שְׁחִיבוּ בַּמִּתְנֻת, קִשָּׁה, נְהִי נְמִי - אִף עַל גַּב דְּקִסְבַּרִּי שֶׁה
 52 וְאִפִּילוּ מְקַצֵּת שֶׁה, וְלִכֵּן כּוּי זֹה שְׁמַקְצֵתוֹ בַּהֲמָה חָיִיב בַּמִּתְנֻת, מִכֹּל
 53 מְקוּם חֵלֶק הַחִידָה שְׁבוּ פְטוֹר מִמִּתְנֻת, וְאִם כֵּן פְּלָגָא לְשַׁקּוּל - טִילוּ
 54 הַכֹּהֵן רַק חַצֵי הַמִּתְנֻת, וְאִידִךְ פְּלָגָא לִימָא לִיהּ - וְלַגְבֵי חַצֵי הַשְּׁנֵי
 55 יֵאמַר בַּעַל הַבַּהֲמָה לְכַהֵן, אִיתֵי - הֲבֵא רְאִיהּ דִּאִין חוֹשְׁשִׁין לְזַרַע
 56 הָאֵב, וְכוּי זֹה כּוּלוֹ בַּהֲמָה, וְשַׁקּוּל - וְתִטּוֹל אֶת חַצֵי הַשְּׁנֵי שֶׁל
 57 הַמִּתְנֻת. וְאִילוּ מִלְשׁוֹן חַכְמִים בְּרִייתָא מְשַׁמַּע שְׁנוּטֵל הַכֹּהֵן אֶת כֹּל
 58 הַמִּתְנֻת. מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: אָמַר רַב הוֹנָא בַר חֵיָא, מֵאֵי 'חָיִיב' נְמִי

המשך ביאור למס' חולין ליום שבת קודש עמ' א

1 שבה, פטור הקונה מן המתנות, שהרי הן נשארו ברשות הכהן, ואינו
2 צריך לעשות סימן.
3 המשנה מבארת את דין ישראל הקונה חלק בבהמה עם מתנותיה:
4 אמר ישראל לחבירו, מבור לי פני מעיה של פרה, והיו בהן
5 מתנות, והיינו הקיבה' שהיא אחת המתנות, גותנן הלוקח לבהן,
6 ואינו מנכה לו מן הדמים – אין המוכר מוריד לו ממחיר בני המעיים
7 שקנה את מחיר הקיבה, כיון שידע הלוקח שיש בכלל בני המעיים
8 את הקיבה שהיא מתנת כהונה, ואינה כלולה במקח. אבל אם לקחן
9 הימנו כמשקל – קנה ממנו את הבשר לפי משקל, והיתה בכלל זה
10 גם הקיבה, גותנן הלוקח לבהן, ומנכה לו מן הדמים ששילם את
11 דמי הקיבה, שהרי שילם הלוקח אף על משקל הקיבה, ובאמת לא

קנאה כלל.

גמרא

12
13 שנינו במשנה: בכור שנתערב במאה, בזמן שמאה שוחטין את כולן,
14 פוטרים את כולן. תמדה הגמרא: ואמאי – מדוע באופן שהבהמות
15 שייכות למאה אנשים שונים, כולם פטורים ממתנות, והרי יבא עליו
16 בהן משני צדדין – יתבע הכהן כל אחד מהם בטענת 'ממה נפשך',
17 ולימא ליה – ויאמר לו כך, אי בהמה זו כבור הוא, הרי בוליה הידי
18 הוא – כולה שלי, שהרי הבכור הוא אחד ממתנות כהונה. ואי לא
19 כבור הוא, אלא סתם בהמת חולין, אם כן תב לי מתנתאי – תן לי
20

59 שהוא רוצה למכור בהמות לאחרים, וחייב מיד במתנות כהונה.
 60 הגמרא מבארת את דינו של טבח שאינו מפריש מתנות: **אמר רב**
 61 **חסדא, האי בהנא דלא מפריש מתנתא** – אותו כהן שמוכר בהמות
 62 לאחרים, ואינו מפריש מתנות כהונה, ליתוי בשמתא – יהא בהרם
 63 דאלהי ישראל.
 64 **אמר רבה בר רב שילא, הני טבחי דהוצל** – אותם טבחים של
 65 המקום ששמו הוצל, קיימי בשמתא דרב חסדא הא עשרים
 66 ותרתין שנין – עומדים בהרם זה שאמר רב חסדא כבר עשרים
 67 ושתיים שנה, שאינם מפרישים מתנות. מבררת חסדא: **למא**
 68 **הלכתא** – לענין מה יש נפקא מינה בכך שהם עומדים בהרם זמן רב,
 69 איילמא דתו לא משמתינן להו – אם כדי לומר שלאחר זמן רב כל
 70 כך אין מוסיפים לנדותם, והא תניא בברייתא, פמה דברים אמורים
 71 שאין מוסיפים לנדות אדם העובר על איסורים, בעובר על מצות לא
 72 תעשה שיש בהם מיתת בית דין או כרת, כיון שדי להם בעונש החמור
 73 המוטל עליהם, ואין מוסיפים להענישם גם בנידוי, אבל בעובר על
 74 מצות עשה, כגון שאומרים לו 'עשה סוכה' ואינו עושה, או לטול
 75 לולב ואינו עושה, עשה ציצית ואינו עושה, מכין אותו עד שתצא
 76 נפשו, ואם כן גם כאן יש להמשיך ולנדותם עד שיתנו את מתנות
 77 הכהונה כדון. מבארת הגמרא: **אלא, הנפקא מינה היא דקנסין להו**
 78 **בלא ארתייתא** – קונסים אותם על מעשיהם ללא התראה, כיון
 79 שעמדו בנידויים זמן רב כל כך, אבל לפני זמן זה אין לקונסם ללא
 80 התראה.
 81 הגמרא מביאה הנהגות האמוראים בענין זה: **פי הא** – כמנהג זה,
 82 **דרבא קנים אטמא** – רבא היה קונס את מי שאינו נותן מתנות
 83 כהונה, ונטל ממנו את כל הירך של הבהמה ונותנה לכהן, ולא את
 84 השוק בלבד. **רב נחמן בר יצחק קנים גלימא** – היה קונס את מי
 85 שאינו נותן מתנות לכהנים ונטל ממנו את בגדו.
 86 הגמרא מביאה מימרא נוספת של רב חסדא בענין מתנות כהונה:
 87 **ואמר רב חסדא, כך היא חלוקת מתנות כהונה, הדרוע ניתנת לכהן**
 88 **אחד, וקבה ניתנת לאחד, ושני הלחיים ניתנים לשנים.**
 89 מקשה הגמרא: איני – וכי כך הוא הדין, והא **פי אחא** – והרי כשבא
 90 רב יצחק בר יוסף מארץ ישראל לבלב אמר, **במערבא פלנינן להו**
 91 **גרמא דרמא** – בארץ ישראל מחלקים מתנות אלו לכהנים עצמם,
 92 כלומר כל עצם מחלקים לשני כהנים. מתרצת הגמרא: התורה אמרה
 93 (דברים יח א) **ונתן לפהו, שתהיה זו נתינה יפה, והתם,** במימרא של רב
 94 יצחק בר יוסף, מדובר בדרורא – במתנות כהונה של שור, שהוא
 95 גדול ביותר, ואף אם מחלק כל אבר לשנים נשאר לכל כהן שיעור
 96 נתינה חשוב. ורב חסדא דיבר בבהמה דקה, ככבש או עז, שאם לא
 97 יתן את כל האבר לכהן אחד, אין זו נתינה יפה.
 98 הגמרא מביאה מימרות נוספות בענין מתנות כהונה אלו: **אמר רבה**
 99 **בר פהו, אמר רבי יוחנן, אסור לאוכל מפכהה שלא הורמה**
 100 **(הופרשו) מתנותיה, שהם זרוע לחיים וקבה, ועוד אמר רבה בר**
 101 **בר פהו, אמר רבי יוחנן, כל האוכל מפכהה שלא הורמה**
 102 **מתנותיה, כאילו אוכל מפלים – פירות שלא הופרשו מהם תרומות**
 103 **ומעשרות, שחיובו מיתה בידי שמים. פוסקת הגמרא: ולית הלכתא**
 104 **בנותיה** – אין הלכה כדברי רבי יוחנן אלו, אלא אף בהמה שלא
 105 הורמו מתנותיה אינה נאסרת באכילה לישראל.
 106 הגמרא מבארת את דרך האכילה של מתנות כהונה: **אמר רב**
 107 **חסדא, מתנות כהונה, אין נאכלות אלא צלי, ואין נאכלות אלא**
 108 **בחרדל, שהוא מין מאכל חריף שאוכלים עם הבשר. מאי טעמא,**
 109 **כיון דאמר קרא לגבי מתנות כהונה (במדבר יח ח) לף נתתם למשחה,**
 110 **והיינו לגדולה, שיש לכהנים לאוכלם בדרך שהמלכים אוכלים,**
 111 **והיינו בצליה ובחרדל.**
 112 דין נוסף: **ואמר רב חסדא, עשרים וארבע מתנות כהונה הם, כל**
 113 **בהן שאינו בקי בהן, כיצד יש לאוכלם בדרך גדולה, וכמו שהתבאר**
 114 **במימרא הקודמת של רב חסדא, אין נותנין לו מתנה.**
 115 דוחה הגמרא מימרא זו: **ולאו מילתא היא** – ואין דין זה נכון, אלא
 116 מותר לתת מתנות אף לכהן שאינו בקי בדרך אכילתו, דתניא, רבי

1 את מתנות הכהונה, שהם זרוע לחיים וקובה, ומדוע פטרנו המשנה
 2 לגמרי.
 3 מתרצת הגמרא: **אמר רב אושעיא, משנתנו עוסקת בכבור שכבר**
 4 **בא לידו בהו, ומכרו לישראל במומו** – אחר שנפל בו מום, שפקעה
 5 קדושת הקרבן שבו, ואף בכור כזה פטור ממתנות כהונה (לעיל קל),
 6 ובכור זה בודאי אינו שייך לכהן שהרי מכרו לישראל, ועל זה אמרה
 7 המשנה שאם הוא התערב במאה בהמות אחרות החייבות במתנות
 8 כהונה, שנשאר רק הנידון על כל בהמה האם היא חייבת במתנות,
 9 יכול כל אחד לדחות את הכהן בטענה שהבהמה שלו היא הבכור
 10 הפטור ממתנות כהונה.
 11 שנינו במשנה: **השוחט לכהן ולעובד בוכבים פטור מן המתנות.**
 12 שואלת הגמרא: מדוע נקטה המשנה לשון זו, שהשוחט פטור, וליתני
 13 – היה למשנה לשנות 'בהו ועובד בוכבים פטורין מן המתנות'.
 14 משיבה הגמרא: **אמר רבא, זאת אומרת** – יש ללמוד מלשון זו
 15 שכתבה משנתנו, שהדין עם הטבח – התיבעה שיש לכהן לקבל
 16 מתנות כהונה, היא מהשוחט, ולכן אמרה המשנה שבאופן ששחט
 17 בהמה של כהן או עובד בוכבים, פטור השוחט מלתת את המתנות.
 18 הגמרא מבארת מניין לומדים שכהן פטור ממתנות: **דרש רבא, נאמר**
 19 **בפסוק (דברים יח א) וזה ידו משפט הבהנים מאת העם מאת זבחי הקרבן**
 20 **אם שור אם שה ונתן לכהן הדרע והלחיים והקבה, ויש לדרוש**
 21 **שמתנות אלו ניתנות רק למאת העם, ולא מאת הבהנים, שאינם**
 22 **קרויים 'עם', ויש ללמוד מהפסוק דין נוסף: בשווא אומר מאת**
 23 **זבחי הקרבן, ולא נאמר מאת העם וזבחי הובח, הני אומר** – יש
 24 ללמוד שזבחי הובח חייבים במתנות אפילו אם אינם מאותם
 25 המכונים 'עם', ואפילו טבח בהו במשמע, שאם הוא שוחט בהמות
 26 של עצמו כדי למוכרם לאחרים, חייב במתנות, ורק כשהוא שוחט
 27 לצורך עצמו, פטור.
 28 הגמרא מביאה מעשה בענין זה: **אושעיאזכניה דרבי טבלא** – האדם
 29 שאצלו התאכסן רבי טבלא, בהו תוה, והוה דחיק ליה מלתא –
 30 והיה דחוק ועני. **אתא לקמיה דרבי טבלא** – בא לפני רבי טבלא
 31 שיתן לו עצה לפרנסתו, אמר ליה רבי טבלא, זיל אישתתף בהדי
 32 טבחי ישראל – לך ותעשה שותפות עם טבחים ישראלים, דמגו
 33 דמפריי ממתנתא משתתפי בהדך – שמתוך כך שאתה פוטר אותם
 34 מליתן מתנות כהונה, ירצו להשתתף עמך ולתת לך חלק בבהמה.
 35 אמנם לאחר שעשה כן, תייביה רב נחמן לטבחים ישראלים אלו
 36 לתת מתנות כהונה מבהמתם, אף שהשתתף בהם אותו כהן. אמר
 37 ליה הישראל, והא רבי טבלא פטרן – פטר אותנו ממתנות אלו, כדון
 38 בהמה שיש בה שותף כהן. אמר ליה רב נחמן, זיל אפיק – לך והוציא
 39 את המתנות ותן אותם לכהנים, ואי לא, מפקינא לך רבי טבלא
 40 מאונד – אוציא לך את דברי רבי טבלא מאונדך, כלומר, אמחה את
 41 כל ראיותיו לדין זה שאמר לך.
 42 אזל רבי טבלא קמיה דרב נחמן – הלך רבי טבלא לפני רב נחמן
 43 ואמר ליה, מאי טעמא עביר מר הכי – מדוע עשית כן, לחייבו
 44 במתנות, והרי מבואר במשנתנו ששותף כהן פוטר את הבהמה
 45 ממתנות. אמר ליה רב נחמן, טעמי הוא מחמת מימרא זו, דכי אתא
 46 – שכאשר בא רבי אחא בר חנינא מדרומא, אמר רבי יהושע בן
 47 לוי, וקני דרום אמרו דין זה, בהו שנעשה טבח, שתיים ושלש
 48 שבתות – שבועיים או שלשה, פטור מן המתנות, כיון שעדיין אינו
 49 קבוע ויש לומר שהוא שוחט לעצמו, ורק אם ירצו אחרים לקנות
 50 ימכור להם, אבל מקאן ואילך חייב במתנות ונותנם לכהנים
 51 אחרים, כיון שהוא קבוע ובודאי הוא שוחט כדי למכור, וחייב מן
 52 התורה במתנות.
 53 אמר ליה רבי טבלא, ולעביד ליה מר מיתה – והרי היה לך לנהוג
 54 עמו לכל הפחות כדברי רבי אחא בר חנינא, ולפוטרו ממתנות
 55 שבועיים או שלשה. אמר ליה רב נחמן, הני מילי – דין זה,
 56 שממתינים לו שבועיים או שלש, הוא רק באופן דלא קבע מסתתא
 57 – שאין לו חנות קבועה, שאז יתכן שהוא שוחט לעצמו, אבל הכא,
 58 הא קבע מסתתא – הרי אותו כהן קבע עצמו בחנות, וגילה דעתו

המשך ביאור למס' חולין ליום שבת קודש עמ' ב

12 נוטל מתנות, ומפרטת הברייתא את העבודות, כגון הַיִצִּיקוֹת של
13 השמן על גבי המנחה, וְהַבְּלִיּוֹת של המנחה עם השמן,
14 וְהַפְּתִיתוֹת – במנחה העשויה במחבת או במרחשת או בתנור,
15 לאחר אפייתן היה הכהן מפורר אותן ומחזירן להיות סולת, כפי
16 שהיו קודם לכן, וְהַמְּלִיחוֹת – נתינת מלח על הקרבנות, תְּנוּפֹת
17 – הנפת המנחה בהולכה והבאה, וְהַגָּשׁוֹת – הגשת המנחה כשהיא
18 בכלי עד שתגע בקרן מערבית דרומית של המזבח, [וְהַקְּמִיצוֹת] –
19 נטילת קומץ מן המנחה להקטירה על גבי המזבח, הַקְּמִיצוֹת של
20 קומץ המנחה על גבי המזבח, (וְהַמְּצִיּוֹת – מיצוי דם העופות
21 הנמלקים על קיר המזבח) [וְהַמְּלִיקוֹת] – מליקת העופות ממול
22 העורף.

1 שְׁמֵעוֹן אוֹמֵר, כָּל כֹּהֵן שְׂאִינוֹ מוֹדֶה בְּעִבּוּדָהּ של הקרבנות שהיא
2 ציווי ה', אלא סבור שמשנה רבינו בדה זאת מליבו, אֵין לוֹ חֵלֶק
3 בְּכַהוֹנָה – בנטילת הקדשים, שְׁנֵאמַר (ויקרא ז' ל) 'הַמְּקַרֵּב אֶת דָּם
4 הַשְּׁלָמִים וְאֶת הַחֵלֶב מִכֶּנִּי אֲהַרֵן לוֹ תִהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין לְמִנְהָ,
5 וְהַמְּקַרֵּב זֶהוּ הַמּוֹלֵךְ אֶת הַדָּם לְזוּרְקוֹ עַל גְּבִי הַמּוֹזֵבֶת, וַיֵּשׁ לְלַמּוּד
6 מֵהַפְּסוֹק שֶׁרַק כֹּהֵן זֶה שְׁעוֹבֵד אֶת הָעֵבֻדָה וּמוֹדָה בָּהּ נוֹטֵל אֶת שׁוֹק
7 הַיָּמִין כַּמִּתְנַת כַּהוֹנָה, אֲךָ כֹּהֵן שְׂאִינוֹ מוֹדָה בְּעִבּוּדָהּ, אֵינוֹ נוֹטֵל
8 מִתְנֻנָּה. מִמְּשִׁיכָה הַבְּרִייתָא: אֵין לִי לְלַמּוּד מִפְּסוֹק זֶה אֵלָּא זֶה
9 בְּלִבְדָּ – כֹּהֵן הָעוֹבֵד בְּהוֹלְכַת הַדָּם לְמִזְבֵּחַ וּבִהֲקַטְרַת הַחֵלֶב,
10 שְׁעִבּוּדוֹת אֵלוֹ הִתְפָּרְשׁוּ בַּפְּסוֹק, מִנֵּין לְרַבּוֹת חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה עִבּוּדוֹת
11 אַחֵרוֹת שֵׁשׁ לַכַּהֲנִים בַּמְּקַדֵּשׁ, שְׁכֵהן שְׂאִינוֹ מוֹדָה בְּאַחַת מֵהֶן אֵינוֹ